

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี โดยใช้กิจกรรมอาชีพศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ
การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ และการวางแผนทางการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้าโปรแกรมจะสูงกว่าเกณฑ์การ
ประเมินร้อยละ 80
2. หลังการเข้าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ นักเรียน
มีเจตคติทางอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การร่างกรอบความคิดการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อม
ทางอาชีพ
2. การทดลองใช้รูปแบบโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ
3. การปรับปรุงรูปแบบโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

1. การร่างกรอบความคิดการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมทางอาชีพ การเตรียมความพร้อมทางอาชีพ รูปแบบการพัฒนาโปรแกรมการศึกษา

1.2 สร้างโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. การทดลองใช้รูปแบบโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

นำโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นตามรูปแบบโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองสอน โดยมีตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง วิธีดำเนินการทดลอง และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดช่องลม) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2534 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมี 5 ชนิด

1. แผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 กิจกรรม โดยผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2. แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ การวางแผนงานในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จำนวน 2 ฉบับ โดยผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับการปรับปรุง และทดลองใช้แล้ว ผลปรากฏว่า แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ

ฉบับที่ 2 เกี่ยวกับการรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ และการวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นแบบทดสอบชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีความยากตั้งแต่ .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ .88

3. แบบประเมินเจตคติทางอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับการปรับปรุงและทดลองใช้แล้ว ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบประเมินเจตคติเท่ากับ .89

4. แบบประเมินโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

5. แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเตรียมความพร้อมทางอาชีพได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ และประเมินเจตคติทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน ก่อนการทดลอง

2. ทดลองจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ จำนวน 22 กิจกรรม กับตัวอย่างประชากร ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน เวลา 15.30-16.30 น. ในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ จำนวน 24 ชั่วโมง (72 คาบ) และให้ศึกษานอกสถานที่ในกิจกรรมสัมภาษณ์บุคคลอาชีพต่าง ๆ จำนวน 1 ชั่วโมง (3 คาบ) และกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 2 ชั่วโมง (6 คาบ) รวมทั้งสิ้นใช้เวลา 27 ชั่วโมง (81 คาบ) เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน 2534

3. หลังการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนที่เป็นตัวอย่าง ประชากร และทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบประเมินเจตคติทาง อาชีพ และตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบ ประเมินโครงสร้าง และแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อม ทางอาชีพ
2. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบ ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ
3. เปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจ กับเกณฑ์การประเมิน คือ ร้อยละ 80 ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)
4. เปรียบเทียบระดับเจตคติทางอาชีพ ก่อนและหลังการเข้า โปรแกรม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)
5. หาค่าร้อยละของแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

3. การปรับปรุงรูปแบบโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

นำผลที่ได้จากการทดลองโดยการประเมินโครงสร้างและแผน - การจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ และจากการประเมิน ผลโปรแกรม มาปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเกี่ยวกับชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ อุปกรณ์ วิธีดำเนินการ เวลา สรุป (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ได้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี มีขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมดังนี้ 1) กำหนดความหมายของโปรแกรม 2) กำหนดลักษณะของโปรแกรม 3) การคัด

เลือกนักเรียนเข้าโปรแกรม 4) การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 5) การดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม 6) การประเมินผลโปรแกรม

โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมจำนวน 22 กิจกรรม แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติทางอาชีพ แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมด้านโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรม ปรากฏผลว่า โครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมโดยเฉลี่ยมีระดับความเหมาะสมมาก แล้วนำโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผลการทดลองพบว่า

1. นักเรียนมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพและการวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีระดับเจตคติทางอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
3. นักเรียนร้อยละ 90 พอใจในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน นักเรียนทุกคนเห็นว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม สื่อการสอน มีความเหมาะสมมาก ทุกคนเห็นประโยชน์และต้องการเข้าร่วมโปรแกรมอีก

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี ตอนที่ 2 เป็นการอภิปรายเกี่ยวผลการทดลองใช้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

1. โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอาชีพศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักตนเอง ด้าน

การรู้จักอาชีพ ด้านการสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ และด้านการวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

ลักษณะของโปรแกรม เป็นโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกเวลาเรียน สัปดาห์ละ 3 วัน

การคัดเลือกนักเรียนเข้าโปรแกรม คัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดช่องลม) อ.เมือง จ.ราชบุรี จำนวน 30 คน

การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างแผนการจัดกิจกรรมจำนวน 22 กิจกรรมประกอบด้วยชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ อุปกรณ์ วิธีดำเนินการ ระยะเวลา สรุป ซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมกิจกรรมการเรียนการสอนอาชีพศึกษา

การดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมจำนวน 22 กิจกรรม สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง (3 คาบ) คาบละ 20 นาที จำนวน 24 ชั่วโมง (72 คาบ) และศึกษานอกสถานที่ในกิจกรรมสัมภาษณ์บุคคลอาชีพต่าง ๆ และกิจกรรมทัศนศึกษาจำนวน 3 ชั่วโมง (9 คาบ) รวมทั้งสิ้นใช้เวลา 27 ชั่วโมง (81 คาบ)

การประเมินผลโปรแกรม ใช้วิธีประเมินนักเรียนที่เข้าในโปรแกรมด้วย แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติการอาชีพ และแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม

โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพที่ได้พัฒนาขึ้นนี้เป็นโปรแกรมเสริมหลักสูตรที่จัดนอกเวลาเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ และการวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งผ่านการประเมินความเหมาะสมด้านโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผลว่าโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจาก

กรอบความคิดโครงสร้างโปรแกรมที่สมบูรณ์ประกอบด้วย ความหมายของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม การคัดเลือกนักเรียนเข้าโปรแกรม การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม และการประเมินผลโปรแกรม ดังที่ ดวงเดือน อ่อนนวม (2529) ได้สร้างรูปแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมและประกอบด้วยกรอบความคิดโครงสร้างของโปรแกรมอันได้แก่ การกำหนดความหมายของโปรแกรม การกำหนดลักษณะของโปรแกรม การคัดเลือกเด็กเข้าในโปรแกรม การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการสอนตามกิจกรรม และการประเมินผลโปรแกรม ซึ่งในด้านการประเมินผลโปรแกรมผู้วิจัยใช้การประเมินผลใช้การประเมินโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามรู้ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติทางอาชีพ และแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องของการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ หรือการเตรียมความพร้อมทางอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยตรง จึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะประเมินผลโปรแกรมซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน อ่อนนวม (2529) ได้ประเมินผลโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา โดยใช้การประเมินผลจากตัวผู้เรียน ผู้ปกครอง และอาจารย์ประจำชั้น ซึ่งเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับโปรแกรม ผลปรากฏว่าได้ข้อมูลที่น่าสนใจ แสดงว่าการประเมินผลด้วยวิธีนี้เป็นวิธีการที่ใช้ได้ดีวิธีหนึ่ง

สำหรับแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมในด้านความรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ การวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530) กล่าวว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะได้มีความเข้าใจอยู่ในขั้นสำนึกรู้เรื่องงานอาชีพและการสำรวจอาชีพ ซึ่งได้แก่ การ

าให้เด็กเริ่มรู้จักตนเอง มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง ช่วยให้เด็กมองเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพ และแนวโน้มในการเลือกอาชีพ ดังจะเห็นได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวเหมาะสม และครอบคลุมในการเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับกิจกรรมที่นำมาใช้เพื่อเตรียมความพร้อมทางอาชีพในด้านการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ และการวางแผนทางการตัดสินใจเลือกอาชีพ จะต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนาตัวผู้เรียนในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลและสังคม ดังที่นิพนธ์ ไทพานิช (2529) ได้กล่าวว่าความสมดุลระหว่างการศึกษาวิชาการและประสบการณ์ทางอาชีพ จะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องอาศัยการประสานงาน การประสานความคิด และความร่วมมือกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะพัฒนาให้เกิดความร่วมมือ คือกระบวนการกลุ่ม ซึ่ง ทิศนา ขัมมณี ทองอินทร์ วงศ์โสธร และหลุยส์ จาปาเทศ (2525) ได้สรุปลักษณะการจัดการเรียนการสอนตามหลักการกลุ่มสัมพันธ์ดังนี้

1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทั่วถึง เพราะการให้ผู้เรียนได้มีบทบาทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียน และเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มาก เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น การให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานกับผู้อื่นได้ดี

3) ยึดการค้นพบด้วยตัวเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พยายามค้นหาและพบด้วยตนเอง เพราะการค้นพบความจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนจะจดจำได้ดี จะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้จากการบอกเล่าของผู้อื่น

4) ยึดความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการ

การต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบ

5) ยึดความสำคัญของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะพัฒนาให้นักเรียนในเรื่องของการรู้จักตนเอง การรู้จักสิ่งแวดล้อม การตัดสินใจและการวางแผนชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเตรียมความพร้อมทางอาชีพแก่ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532) มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพและได้นำโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี ไปทดลองพบว่านักเรียนมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ การวางแผนทางการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่าเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 และมีระดับเจตคติสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางพื้นฐานด้านการศึกษา และอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เป็นอย่างดี

2. การทดลองใช้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเองกับงานอาชีพ และการวางแผนทางการตัดสินใจเลือกอาชีพ หลังการเข้าโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนมีระดับความรู้ ความเข้าใจ สูงกว่าเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า หลังการเข้าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจ ผ่านตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น คือร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ดีน (Dean, 1981)

ทว่าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมอาชีพการศึกษา วิทยุภูมิภาคทางอาชีพ
 ของนักเรียนระดับ 8 พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่เรียนจากโปรแกรมอาชีพ
 ศึกษา มีคะแนนวิทยุภูมิภาคทางอาชีพสูงกว่า กลุ่มควบคุมในมาตรวัดทัศนคติ และความ
 สามารถในการวางแผนเป้าหมายชีวิต นอกจากนี้ นอร์เบิร์ต และเจอโรม (Norbert
 and Jerome 1981) ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสำรวจวิชาชีพ หรือ VEG
 (Vocational Exploration Group) ซึ่งมีประสิทธิภาพในการช่วยพัฒนา
 ทัศนคติและความสามารถที่จำเป็นต่อการตัดสินใจปฏิบัติงานหรือการประกอบอาชีพ
 ให้แก่ผู้เรียน พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้ากลุ่ม VEG มีทัศนคติทางบวกในการ
 เลือกอาชีพ และการเข้าสู่โลกของงาน และมีความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับโลกของ
 งานได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม สุดา อ่อนช้อย (2524) และอรุณี ชาญด้วยกิจ (2528)
 ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวิทยุภูมิภาคทางอาชีพ พบว่า
 นักเรียนกลุ่มทดลองมีวิทยุภูมิภาคทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม และนักเรียนกลุ่มทดลอง
 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง มีวิทยุภูมิภาคทางอาชีพสูงกว่าที่มีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนต่ำ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีระดับ
 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การสัมพันธ์ตนเอง
 กับงานอาชีพ และการวางแผนทางการตัดสินใจเลือกอาชีพ น่าจะเป็นผลมา
 จากโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงพอ
 และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยกระบวนการ
 กลุ่ม โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง
 ทัวถึง ดังที่ ทิศนา แคมมณี ทองอินทร์ วงศ์โสธร และหลุยส์ จาปาเทศ (2525)
 กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและมี
 ความกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา โดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความ
 รู้สำคัญให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มากเพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม
 จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ที่จะ
 ปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ
 ชมุช และชมุช (Schmuck and Schmuck อ้างถึงใน ญาณี ทองพลับ, 2522)
 ที่กล่าวว่า การเรียนที่จัดแบบกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลัก
 ความสนใจในอาชีพตามขั้น พัฒนาการด้านอาชีพของเด็กในช่วงแต่ละวัย ตาม

ที่ซูเปอร์ (Super อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2523) ได้สรุปว่าในระยะเวลาวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยเดียวกับตัวอย่างประชากรคือ อายุ 11-14 ปี พัฒนาการด้านอาชีพอยู่ในขั้นการก่อตั้งความสนใจในอาชีพ ดังนั้นเนื้อหาในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพจึงมีลักษณะเปิดกว้างให้นักเรียนได้รับข้อมูลทางอาชีพอย่างกว้างขวาง และเป็นข้อมูลที่มีลักษณะใกล้ชิดตัวนักเรียน คืออยู่ในชุมชนของจังหวัดราชบุรี มีนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรอาศัยอยู่ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ (Bruner อ้างถึงใน พรรณี ชูทัย, 2527) ที่กล่าวว่าทักษะที่ง่ายที่สุดและใกล้ชิดจะเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ ในขั้นต่อไป

จะเห็นได้ว่าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนที่มีความพร้อมทางอาชีพ ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณภาพของตนในการประกอบอาชีพทั้งนี้เพราะได้มีการเตรียมตัว และวางแผนด้านอาชีพตั้งแต่ระดับพื้นฐาน

2.2 ระดับเจตคติทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากเข้าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพพบว่าหลังการเข้าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ นักเรียนมีเจตคติทางอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเรื่องเจตคติทางอาชีพนี้ วัชร ทรัพย์มี (2523) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อนักเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาเจตคติทางอาชีพ การที่นักเรียนได้พบเห็นอาชีพต่างๆ ที่มีอยู่มากมายในสังคมหรือจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ นับว่าเป็นการให้ข้อมูลด้านอาชีพที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักโลกของงานได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัฒน์ สนศิริ (2533) ซึ่งได้ศึกษาทัศนคติต่อทางอาชีพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมในโครงการ ปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ และ อาริรัตน์ พัฒนเพ็ญ (2529) ได้ศึกษาผลการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุงจังหวัดชลบุรี พบว่า คะแนนทัศนคติหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 นอกจากนี้ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2524) กล่าวว่า การที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกงานด้วยตนเองนั้น

จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานในอนาคต และเกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน
สู่จรรยาบรรณ

2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมใน
โปรแกรมผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่พอใจในกิจกรรมการ
เรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรม นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมโดยมีสื่อ
การสอน อุปกรณ์ เพลง เกม ตลอดจนการให้นักเรียนได้สัมผัสกับ การประกอบ
อาชีพในชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความเข้าใจ ความสนุกสนาน และ
ได้รับความรู้ไปพร้อมกัน ส่วนในเรื่องสภาพห้องเรียนนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าจัด
ได้เหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่ที่ใช้เป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความ
พอเพียงของโต๊ะ เก้าอี้ ความสว่างของแสง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงกิจกรรมที่
นักเรียนต้องไปศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ไปทัศนศึกษา
ที่โรงงานเครื่องปั้นดินเผา การไปสัมภาษณ์บุคคลอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นต้น
ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ หรือนอกห้องเรียนสามารถส่ง-
เสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และรู้จักอาชีพอย่างแท้จริง ดังที่ ธารง บัวศรี
(2528) กล่าวว่าสิ่งสำคัญในการเตรียมเยาวชนเพื่องานและอาชีพนั้นคือ การให้
เยาวชนได้สัมผัสกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานและอาชีพที่เป็นอยู่ในชีวิตจริงในท้องถิ่น
ของตน ซึ่งสอดคล้องกับ ทรรษา นิลวิเชียร (2532) กล่าวว่าเด็กนักเรียนเมื่อ
จบชั้นประถมศึกษาควรได้สำรวจโลกของงานนอกรั้วโรงเรียนให้มากพอที่จะ
ช่วยทำให้เด็กตัดสินใจ และก้าวต่อไปในทางที่เหมาะสมกับตนเอง

นอกจากนี้นักเรียนทุกคนเห็นว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม
สื่อการสอนมีความเหมาะสมมาก รวมทั้งการเข้าร่วมในโปรแกรมมีประโยชน์มาก
และมีความต้องการที่จะเข้าร่วมโปรแกรมอีก จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็น
ว่าการจัดระยะเวลาสำหรับโปรแกรมนี้สามารถจัดให้แก่ นักเรียน
เพื่อเตรียมความพร้อมทางอาชีพได้อย่างดี

จากการประเมินผลโปรแกรม พบว่า โปรแกรมการเตรียมความพร้อม
ทางอาชีพมีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากผ่านการประเมินโครงสร้างและแผน
การจัดกิจกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขจนเป็นโปรแกรมการเตรียม

ความพร้อมทางอาชีพที่สมบูรณ์ นอกจากนี้จากแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรมพบว่าเหมาะสมเมื่อนำโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพไปทดลองใช้กับ ตัวอย่างประชากร พบว่า หลังการเข้าโปรแกรมนักเรียนมีการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติทางอาชีพเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าโปรแกรมซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยของบุคคลต่าง ๆ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพจัดได้เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้กับนักเรียน และเยาวชนดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต ครูในระดับประถมศึกษาจึงควรที่จะเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้นักเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความพร้อมทางอาชีพของนักเรียน ในระดับต่อไป
2. ครูควรนำโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพชุมชน สังคม ความต้องการ และสภาพปัญหาของนักเรียน
3. ควรส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียน กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ในการจัดโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้แก่นักเรียน
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ในท้องถิ่นได้รับรู้วัตถุประสงค์ และประโยชน์ของโปรแกรมการเตรียมความพร้อม

ทางอาชีพ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัยต่อไป

1. ควรทดลองจัดโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้กับนักเรียนในทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับอื่น ๆ โดยจัดกิจกรรมของโปรแกรมให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพโดยนำวิธีการอื่น เครื่องมือ ตลอดจนสื่อ อุปกรณ์ที่แตกต่างจากผู้วิจัยได้ทำการวิจัยแล้ว เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และวิธีการต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมหลากหลายทางอาชีพให้แก่นักเรียน